

Tea Perović

STVORENE SMO ZA NEBO

© 2025 by SALESIANA d. o. o.
Omiška 8, Zagreb
salesiana@salesiana.hr
www.salesiana.hr

Za nakladnika: Mihovil Kurkut

Urednik: Matija Janeš

Lektura: Ivana Rimac

Oblikovanje naslovnice: Hrvoje Orlović

Prijelom: Salesiana d. o. o.

Tisak: Denona d. o. o., Zagreb

ISBN 978-953-205-294-7

Tea Perović

STVORENE SMO ZA NEBO

TREĆE IZDANJE

sal.
esi
ana

Zagreb, 2025.

*Mojim dragim curama,
Luni, Teni, Miji i Eleni.*

I.

Bio je dan kao i svaki drugi. Vladala je zima i zaredale su se viroze. Roditelji koji imaju troje ili više djece znaju kako su naporne te kružne virusne infekcije.

Držala sam bebu od godinu dana i s njom u naručju šetala stanom cijelu noć. Stalno je povraćala i skidala sam joj visoku temperaturu. Mogla je spavati jedino ušuškana na meni.

U tim su trenucima svi moji bolovi nestali kao rukom odneseni. U zadnje su me vrijeme, naime, mučili veoma snažni, prodorni bolovi u nozi i leđima, praćeni temperaturom koja bi se pojavljivala i nestajala.

Tada je vladala epidemija koronavirusa, pa sam isprva svoje neobične simptome pripisivala tomu, mada su svi testovi koje sam radila bili negativni. Čudno je bilo i da nisam imala nikakvih drugih simptoma koje bih mogla pripisati nekoj virusnoj infekciji.

No, čim bi se jedno od moje djece razboljelo, naglo bih ozdravila. Nevjerojatna je ta majčinska snaga i moć. Zasigurno nadilazi mogućnosti običnog smrtnika.

Te su noći, dakle, iščeznuli svi moji bolovi u leđima i nozi. A bili su zbilja nesnosni u posljednje vrijeme. Paralizirali su me.

S obzirom na to da imam prilično visok prag boli, glagol »paralizirati« kod određivanja stupnja boli ne rabim gotovo nikada.

Zbog jačine bolova kojima nisam nalazila uzrok i popratne temperature odlučila sam posjetiti svoju liječnicu obiteljske medicine koju sam tom prilikom prvi put vidjela (što dovoljno govori o tome koliko često odlazim k liječniku). Liječnica je, logično, pripisala moje simptome aktivnom i živahnom suživotu s malom djecom i svakodnevnom dizanju i nošenju beba. Temperaturu je, pak, pripisala nekoj virusnoj infekciji.

Osjećala sam da to nije sve, ali njezino me je objašnjenje zadovoljilo. Bilo mi je bitno to što sam dobila jake lijekove protiv bolova, tješila sam se, a ostalo ću već nekako izgurati.

Gledala sam svoje usnulo i izmučeno čedo u krilu i mazila sam joj blijede i mekane obraščiće. Bože, nema toga što ne bih mogla podnijeti i izdržati radi nje i njezine tri sestrice. Moja najstarija kći tada je imala pet godina, mlađa tri godine, a blizanke su imale godinu i pol.

Pomislila sam na to kako sam zapravo prava sretnica, a kako to u našoj intenzivnoj i veoma izazovnoj svakodnevici često zaboravljam.

Nažalost, često bi trenutci moje iscrpljenosti, kroničnog umora i frustracije zasjenili osjećaj ponosa i blagoslova zbog toga što imam četiri mala anđela koja su mi čudesno darovana. Postala sam ljuta na sebe. Nisam trebala toliko vikati na njih toga dana i živcirati se zbog sitnica.

Ne bi svijet stao da nisam stigla odraditi sve što sam si natovarila toga dana.

Majčinstvo je nekako moju spontanost zamijenilo strogom dnevnom rutinom od koje nisam odstupala.

Blizanke su još uvijek neumorno sisale danju i noću. Zapravo, dojila sam ukupno pet i pol godina uzastopce.

Pet i pol godina nespavanja. Već sam se toliko naviknula na takav ritam da sam ga smatrala normalnim. Ni jedno dijete u to vrijeme nije išlo u vrtić. Naprosto nisam mogla zamisliti da bi ih ustanova mogla odgajati bolje od majke koja je tada bila na roditeljskom dopustu. Uživala sam u svakodnevnom druženju sa svojim veselim čoporom. Jedno su mi od najdražih sjećanja naši zajednički izlasci. Gurala bih kolica za blizance dok je starija kći hodala pokraj mene držeći se jednom ručicom za kolica. Najstarija kći najčešće je jurila ispred nas. Ta, pak, nikada nije imala mira. Svi u kvartu već su nas dobro poznavali, bile smo rado viđeni gosti kamo bismo god došle. Vesela petorka. Bebe su tada još bile male, i dok bi spavale u kolicima, mogla sam se posvetiti svojim starijim djevojčicama. Sada kada razmišljam o tome, ne bih te uspomene mijenjala ni za što. Koliko god teško na trenutke bilo, ponosna sam na svoju odluku da s njima aktivno provedem prve godine života. Vrijeme prebrzo prođe, a ti su trenutci neprocjenjivi. I nepovratni. Tada sam bila zdrava i aktivna mlada mama koja je mislila da sve može sama. Teško bih tražila tuđu pomoć, a od supruga sam očekivala da sam prepozna kada je što potrebno obaviti i da mu to ne moram po-

sebno naglašavati. Zamjerala bih mu kada bi izostao njegov doprinos ili pomoć u vezi s djecom, pa bih uz potisnutu ljutnju ili pasivnu agresiju to opet obavljala sama. Suprug mi je često prigovarao da meni zapravo i ne treba muškarac, da mi ne treba muž. Ionako sve što zamislim, sama i obavim, a njega sve više isključujem iz svojeg života. On je tada vjerojatno osjetio manjak pažnje svoje supruge koja za njega više nije imala vremena. Uopće to nisam vidjela na taj način. Osjećala sam se moćno i sposobno samostalno se brinuti za četvero dječice. Jedino što u to vrijeme, naravno, nisam imala vremena za sebe i svoje »ispušne ventile«. Često bih na kraju dana bila umorna, iscrpljena i gotovo ljubomorna što je moj suprug redovito pronalazio vremena za sebe i svoje slobodne aktivnosti. Bilo je to, dakako, minimalno, ali i to minimalno meni je u to vrijeme bilo nedostižno.

Osjećala sam kako se moj suprug udaljuje od mene. Bio je samo tjelesno prisutan. To mi je smetalo, ali odlučila sam čekati da mi se sam obrati. Činilo mi se da bih svojim ustrajanjem pokrenula neugodnu lavinu nagomilanoga osjećajnog otpada i nezadovoljstva, a na to nisam bila spremna. Imala sam previše obveza oko kćeri i nadala sam se da će se odnos između nas dvoje popraviti s vremenom. Naravno, nije. Postajalo je samo još napetije. Bebe su imale otprilike tri mjeseca kada je suprug napokon odlučio razgovarati. Kao što sam pretpostavljala, otvorila se golema, duboka rana iz koje su potekla zamjaranja, prigovaranja, neslaganja... Suprug je smireno govorio, a u meni se rušio čitav svijet. Nisam

bila u stanju reći išta smisleno. Šutjela sam i sve jače željela samo da ovo završi. On je to protumačio kao da mi nije nimalo stalo do nas i našeg odnosa te da sam zauzela pasivnu ulogu.

Od tog razgovora prošla je cijela godina. Ništa se bitno nije promijenilo u našem odnosu. Ali, odjednom su se pojavili ti podmukli bolovi. Zanemarivala sam ih i trpjela koliko sam mogla. Stisnula bih zube i obje bližanke istovremeno podizala iz kolica i nosila do trećeg kata (živimo u zgradi bez dizala). Uskoro je došlo do toga da bih uz silnu muku podizala svoje bebe iz krevetića tijekom noći kako bih ih podojila, a još bih ih teže spuštala. Leđa su me počela nenasnosno boljeti.

Dosegnulo je vrhunac jedne noći kada me probudila nenasnosna bol u nozi. Imala sam osjećaj kao da mi netko svom snagom čupa nogu, a onda ju vrti oko svoje osi.

Pokušala sam ustati da uzmem tablete protiv bolova, ali nisam se mogla ni pomaknuti. Nemoćno sam ležala u krevetu i skupljala snagu.

U polumraku sobe pogledala sam desno i lijevo te vidjela svoje predivne usnule bebe.

Iza mene su u velikom bračnom krevetu bezbrižno spavale i dvije starije djevojčice.

Suze su mi počele neobuzdano teći niz obraze. Ovaj put ne zbog nenasnosne boli u nozi, koja se širila i bivala sve jačom. Sjetila sam se svojega pokojnog oca i moja me je sudbina jako podsjetila na njegovu. Bila sam gotovo sigurna da prolazim isto. Mogla sam ušutkati predosjećaj, ali bila sam bolno svjesna da me do sada još nikada nije prevario. Nešto me je žestoko stisnulo oko srca.

Ne može biti istina. Još sam mlada i imam četvero male djece. Četvero djece!

* * *

Ovo pišem ponajprije za vas. Za četiri male, a tako velike žene. O Bože, četiri. I izgovoreno i napisano još se uvijek čini nestvarnim.

Čime sam zaslužila biti blagoslovljena s čak četiri princeze?! A godinama sam se molila za dar tek jednog djeteta.

Eto, za one koji još uvijek ne vjeruju – treba li vam očitiji znak njegove milosti i ljubavi?

Jedna je od krjeposti koju bih voljela zadobiti strpljivost. Naše vrijeme nije i njegovo vrijeme. Treba iskreno vjerovati da će sve biti onako kako i treba biti, ali kada bude vrijeme za to.

Na nama je samo da se potpuno predamo njegovoj volji i prepustimo njegovu vodstvu. A onda se događaju čuda.

Još ni sama ne znam u kojem će se smjeru razvijati moja priča. Ono što mi trenutačno daje poticaj je želja da vam ostane moj trag i onda kada mene ne bude. Želim da vam moje riječi prenesu sve ono što vam još želim ispričati i posvjedočiti, a možda za života ne ću stići. Ne želim da vam drugi nenamjerno pogrješno tumače sve što se dogodilo. Morate znati pravu istinu i spoznati izvornost mojih riječi.

Naša svakodnevica nerijetko je prežurbana i ja sam često preživčana zbog obveza i rokova koje pokušavam zadovoljiti, a uglavnom si ih sama namećem.

A sve, kao, zbog vašeg dobra. Unatoč tomu što sam svjesna da je za vas jedino dobro to da sam ovdje, s vama na podu, opuštena i vesela. Da se igramo, smijemo, plešemo, a da vrijeme ne postoji. U vašim očima ono i ne postoji. I zato mi se ovi redci čine prikladnima da nadopune sve praznine koje ostanu na kraju dana.

Prije svega, morate znati da vas mama neizmjenjivo voli i da mi je drago što sve u životu prolazimo zajedno.

Uvijek sam se trudila ne isključiti vas ni iz čega i biti iskrena s vama na vama razumljiv način.

Još ste malene, ali znam da sve znate i osjećate. Upijate moju energiju, reakcije i osjećaje. Pa tako i zaslužujete znati pravu istinu.

Znate, ne osjećam se tako, ali liječnici kažu da sam jako bolesna. Navodno moja dijagnoza i stadij bolesti nisu nimalo bezazleni.

Ali ja vam se, cure moje, uopće ne osjećam tako. Na bolest me trenutačno podsjećaju samo vidljive nuspojave liječenja. No, to su samo ti vidljivi znakovi. Oni na temelju kojih ljudi često, iz straha, pogrešno zaključuju. Pa me sažalijevaju. Ili su zgroženi, užasnuti, osupnuti, prestravljeni.

Kako god, većinom ja tješim druge. I to je u redu. Jer ono što ja trenutačno osjećam potpuni je mir i zahvalnost. O, da, zahvalnost.

Iskreno sam zahvalna na svojoj bolesti. Znam koliko to čudno može zvučati i većina ljudi ne će me razumjeti. Ali vama je to savršeno razumljivo.

I zato ste, bez lažne patetike, moje savršeno društvo. Otpočetak ste moja najiskrenija podrška i snaga. Niste

toga ni svjesne, ali golema je snaga u vašim naizgled krhkim tijelima.

Prestala sam se opterećivati činjenicom da vas moram odgajati i podići na noge. Shvatila sam da vi, zapravo, odgajate mene.

Toliko toga još moram naučiti od vas. Nekad mi ide bolje, nekad lošije, ali vi ne odustajete od mene. Možda jesam profesorica po struci, s iskustvom u obrazovnom sustavu, ali vi učite mene. Svaki dan. Kako se iskreno smijati i veseliti, naizgled sitnicama na koje se mi veliki ni ne obaziremo. Jer stalno žurimo i nemamo vremena. Eto, opet je vrijeme ono što nas ograničava.

(Hmm, možda zato cijeli život kasnim, jer se podsvjesno odupirem tom odraslom načinu postavljanja granica.)

Učite me i koliko je važno snažno grliti. I briznuti u plač kada je teško, a ubrzo se opet smijati iz svega glasa. Nama »velikima« to je čudno i neshvatljivo, ali vi znate.

Vi znate da je sve rješivo i da nikad ništa nije toliko crno. I zato uvijek i iznova svjesno odabirem vas za svoje društvo. Vama sam ja uvijek najljepša i najprirodnija. Baš takva kakva jesam. Imala ili ne imala kosu, trepavice ili obrve. Vi ne glumite.

Toliko toga još moram naučiti od vas. I to je zapravo moj glavni sebični motiv da ozdravim.

* * *

Bio je dan kao i svaki drugi. Sjedila sam u radiološkoj čekaonici s nalazima u ruci nakon ultrazvuka dojke i mamografije.

Naime, nakon one stravične noći koju sam jedva preživjela od bolova, odlučila sam ponovno otići do svoje liječnice. Ovoga puta s čvrstom nakanom da više ne ću gurati glavu u pijesak, zavaravati se i otići kući dok ne budem makar na tragu uzroka mojih boljki. Gotovo sam odustala i tog dana, ali tada sam se sjetila da bih joj mogla pokazati jednu kvržicu ispod lijevog pazuha. U to vrijeme često sam došla, kvržice i prepunjenost dojki bile su moja svakodnevica. Dojenje blizanaca ima posebnih čari, a prekomjerna količina mlijeka jedna je od njih. No, liječnica se jako zabrinula i naručila me je na hitni ultrazvuk i mamografiju.

Nepomično sjedeći u čekaonici, gledala sam nalaze u kojima su bile opisane neke sumnjive tvorbe.

Bila sam upućena na hitnu punkciju. Ali i bez biopsije sam znala.

Imam rak. I to uznapredovali.

Biopsija je to, nažalost, kasnije i potvrdila. Radilo se o veoma zloćudnom i agresivnom multicentričnom raku lijeve dojke s metastazama u aksili i na kostima cijele kralježnice, rebrima i zdjelici.

Nijemo sam sjedila u čekaonici radiološke ambulante na toj neudobnoj stolici dok su mi se oči punile suzama. Silan pritisak u grudima postajao je neizdrživ, ramena su mi počela podrhtavati pri pokušaju da suzbijem jecaje koji su stalno iznova navirali. Pokušala sam se smiriti i duboko udahnuti, ali nisam mogla obuzdati isprekidane udahe. Obuzeo me je silan strah i očaj. Bojala sam se da ću se raspasti u toj čekaonici, među nepoznatim ljudima, a nikako to nisam željela. Jedva sam dočekala

taj zadnji nalaz da mogu izići. Tada sam se potpuno slo-
mila. Nazvala sam svoju sestru koja je i sama liječnica.
Podsjetila sam ju kako smo zajedno prolazile razdoblje
teške bolesti našega pokojnog oca i zamolila sam ju da
se i sada ponašamo isto. Nisam željela da mi krije ili
bira informacije. Htjela sam da od toga trenutka nadalje
budemo jasne i iskrene jedna prema drugoj, ma kako
okrutna ili teška ta istina bila. Zнала sam da na početu
ku ove borbe jedino tako možemo postati pobjednički
tim. Nakon kraće stanke, na rubu suza, obećala mi je to.
Poslala sam joj snimke nalaza mobitelom. Uskoro me je
povratno nazvala, nakon što se savjetovala s kolegicama.
»Tako je, Tea, ti najvjerojatnije imaš rak.« Dalje nisam
čuła ništa, bubnjalo mi je u ušima i zavrtjelo mi se u gla-
vi. Mora da sanjam. »Seko, mislim da imam metastatski
rak. Ova kostobolja jako me podsjeća na tatinu priču.«
Nastao je kratki tajac. »Nemoj tako, Tea. Možda i nije.
Izmorila si se preko svih granica. Idemo korak po korak.
Sad je vrijeme da napokon počneš misliti na sebe.« Obje
smo plakale preko telefona. Bio je to prvi i predzadnji
put da sam plakala iz oćaja zbog svoje bolesti. Sestra
me je tješila, rekla je da će uzeti godišnji odmor, doći u
Zagreb i preuzeti sve moje obveze na sebe. Nevjerojat-
na je ta požrtvovnost i ljubav moje sestre kojom me je
nagonski htjela zaštititi od svega. Osjetila sam tada, a
osjećam i dandanas, kako me zaštitnički »nosi«. Ima
nešto moćno u njoj zbog čega se osjećam sigurno u
njezinu društvu. Ona je uistinu moj anđeo čuvar i zbog
toga sam neizmjerne sretna. Završile smo razgovor, no
ja još nisam bila spremna vratiti se svojim djevojćicama.

Bilo je jako hladno i ušla sam u prvi kafić u tom, meni nepoznatom kvartu. Tamo sam isplakala dušu. Kada su suze presušile, ostao je silan očaj u duši. Naposljetku sam se vratila kući gdje su me čekala moja dječica i svekrva koja ih je taj dan čuvala. Ukratko sam svekrvi ispričala o čemu se radi i zamolila ju da pokušamo odglumiti da je sve u redu. Jedino sam tako mogla izgurati ostatak dana.

Tako je i bilo. Svekrva je nešto kasnije otišla, a ja sam spremila svoje djevojčice za krevet. Kad su napokon zaspale, izašla sam iz njihove sobe. Ostala sam sama u praznu i polumračnu stanu.

Ponovno sam osjetila nevjerojatnu težinu u prsima, uz već uobičajene tjelesne bolove koje sam trpjela. No, ništa nije bilo bolnije od činjenice da bi moja dječica mogla ostati bez majke.

To mi se činilo toliko nepravедno i okrutno. Moje me se kćeri, a pogotovo dvije najmlađe, ne će ni sjećati.

Bože, zašto si mi onda darovao toliko djece?? Blizanke su rođene prije nešto više od godine i znam da su one bile tvoj čudesni dar, znala sam to još otkad su začete. Nismo očekivali moju treću trudnoću, a i okolnosti njihova začeca bile su nespojive s medicinskim zakonitostima.

I zašto sada moja djeca ostaju bez majke?! Ništa mi nije imalo smisla. Tuga, beskrajna tuga, nepodnošljiva tuga...

Odjednom sam, ničim izazvana, osjetila neobjašnjivi poriv da padnem na koljena i da sve predam njemu. Bio je to, prije svega, tjelesno jako izazovan pothvat jer u to vrijeme ne samo da nisam mogla kleknuti od bolova,

nego su oni bili podnošljivi samo dok sam ležala u jednom položaju na boku.

Nisam se jako dugo molila. Nisam imala vremena za molitvu, a i da jesam, nisam imala volje.

Kad malo bolje promislim, potpuno sam zakazala u vjerničkom životu otkad sam postala majka. Prije toga vjera mi je jako puno značila, bila je stup mojeg života. Uz nekoliko povremenih padova, živjela sam aktivnim vjerničkim životom i imala sam spoznaju o živome Bogu.

Ali, otkad sam dobila djecu, nisam pronalazila vremena ni za nedjeljnu svetu misu. O svakodnevnoj molitvi da i ne govorim. Moja djeca nisu znala za Boga. Jednom prilikom najstarija me je kći, dok smo prolazile pokraj crkve, pitala: »Tko je ta teta?« pokazujući na Isusa. Preplavila me je strašna neugoda i grižnja savjesti. Bila sam svjesna koliko sam se udaljila od Boga, koliko sam zaglibila. No, sama nisam imala dovoljno snage da se izvučem iz vrtloga grijeha u koji sam upala. I zato sam nastavila po starome. Činilo mi se da je tako najjednostavnije.

To me je podsvjesno mučilo, ali sam uspijevala potisnuti grižnju savjesti životom koji me je u svojoj prenatrpanoj svakodnevnicu nemilosrdno žvakao.

Čak me ni zadnja bračna kriza nije natjerala na promjenu. Brak nam je bio na jako klimavim nogama. Jako me je žalostila situacija između mojeg supruga i mene, ali umjesto da ju predam u ruke Gospodinu kao i svaki puta do tada te zamolim za njegovu pomoć i vodstvo, ovaj put nisam to napravila. Previše sam zamjerala mužu i osuđivala ga – bila sam duboko povrijeđena njegovim nesnalaženjem u našoj tek proširenoj obitelji i njegovim

ispitivanjem svoje uloge supruga i, općenito, našega braka. Na trenutke sam pomišljala da bi bilo bolje da se razidemo.

I evo me sad. Nakon toliko vremena, u gluho doba noći, ja na koljenima molim i plačem. Bole me leđa i noge, ali osjećaj ponovno zadobivene milosti bio je neprocjenjiv.

Kao da me neka nevidljiva ruka nosila i milovala. Te sam mu noći predala sve. Baš sve. Težak teret na mojoj duši koji me je užasno pritiskao i bolio jače od svih tjelesnih boli lagano se topio i naposljetku potpuno nestao. Nevjerojatno!

Počela sam shvaćati smisao svojeg križa i kao da sam te noći odjednom progledala. U idućem trenutku počela sam zahvaljivati na daru svojega križa.

Znala sam da to nije do mene, da to nisu bile moje misli i riječi koje sam izgovarala. Gospodin me je čuo, smilovao se meni grješnici i poslao mi svojega Duha koji me je potpuno prožeo. Toplina, milost, ljubav i neopisiva radost ispunile su čitavo moje biće.

U tim sam trenutcima spoznala da mi je taj križ darovan i da sam posebna u njegovim očima. Izabrao je baš mene, dopustio je ovaj križ jer je znao da ga mogu podnijeti da bi se preko njega ostvarila veća dobra. Moj križ poziv je na promjenu i obnovu.

Shvatila sam da se promjena mora dogoditi prije svega u meni, a onda i u mojoj obitelji, bližnjima, pa svima koje susretnem.

Nisam znala što me sve čeka, kako će se razvijati moja bolest, kakvo će biti moje liječenje i kako ću ga podnositi, ali bila sam spremna.

Odlučila sam prikazati svoj križ za obraćenje meni dragih ljudi, ponajprije mogeg supruga, za obnovu čitave moje obitelji i za jačanje i umnažanje vjere.

Na kraju sam ga još samo zamolila za potrebnu snagu i jakost da izdržim sve ono što me čeka na mojem putu. Jer kad je on uz mene i kad me drži za ruku, kao sada, onda mogu sve i nije me strah. Zauzvrat sam obećala svoj povratak aktivnomu vjerničkom životu za kojim sam cijelo vrijeme očajnički žudjela.

Obećala sam i da ću početi redovito voditi svoje kćeri u crkvu i da ćemo se obiteljski svakodnevno okupljati u molitvi.

U tom sam dijelu zakazala kao majka, zakazala sam u najvažnijoj ulozi koja mi je povjerena i tada sam, na koljenima, čvrsto obećala da ću se promijeniti. Želim da moja djeca rastu u vjeri, da budu bezbrižne i mirne jer ih Gospodin prati i čuva na njihovu putu.

Nakon duge i oslobađajuće molitve s neobjašnjivom snagom i radosti, koja me je potpuno preplavila, podignula sam se na noge i obrisala suze.

Otada nisam ni suzu pustila zbog svoje bolesti. Osim suza radosnica.

Oglasio mi se mobitel, bila je to poruka od mogeg muža.

»Volim te.« Do tada smo već cijelu godinu živjeli odvojeno, tjelesno i osjećajno. »I ja tebe«, vrištalo je sve u meni i topilo moju oholost, pregaženo dostojanstvo i povrijeđeni ego.

Sadržaj

Prvo poglavlje	7
Drugo poglavlje	21
Treće poglavlje	30
Četvrto poglavlje	44
Peto poglavlje	64
Šesto poglavlje	78
Sedmo poglavlje	87
Osmo poglavlje	97
Deveto poglavlje	105
Deseto poglavlje	113
Jedanaesto poglavlje	122
Dvanaesto poglavlje	131
Trinaesto poglavlje	143
Četrnaesto poglavlje	154
Petnaesto poglavlje	175
Šesnaesto poglavlje	188
Sedamnaesto poglavlje	197